

چکیده

● افغانستان از منابع زیرزمینی فراوانی برخوردار است، اما سالانه صدها میلیون دلار مواد معدنی بدون پرداخت حق الامتیاز یا مالیات به دولت استخراج می‌شوند.

● بخش اعظم غارت مواد معدنی در مقیاس صنعتی که در دهه گذشته افزایش یافته است نه از طریق قاچاق مخفی، بلکه آشکارا و در عملیات معدنی مهم و با حمل و نقل قابل مشاهده مواد معدنی روی کامیون‌های بزرگ در طول بزرگراه‌های اصلی افغانستان و در سراسر مرزهای آن کشور و بدون نظارت و کنترل چندانی از سوی دولت اتفاق می‌افتد.

● نفوذ سیاسی قبلی صاحبان قدرت و شبکه‌های آنها در دولت که به مرور زمان به شکل فزاینده‌ای تثبیت شدند، این الگوی غارت را که به دلیل فساد گسترده سازمان‌های دولتی مسئول نظارت بر بخش استخراج، بزرگراه‌های اصلی و مرزها صورت می‌گیرد توضیح می‌دهد.

● جو سیاسی و امنیتی حال حاضر افغانستان در خدمت تداوم و حتی افزایش این غارت‌هاست که جنگ سالاران را بیش از پیش تقویت و تثبیت، حکومت را فاسد و تا حدی احتمال دارد طالبان و داعش را تقویت مالی کند و به درگیری‌های محلی و شورش‌ها دامن بزند.

● گرچه وضعیت وخیم است و هیچ پاسخ آسانی وجود ندارد، توصیه‌های کوتاه مدتی وجود دارند که می‌توانند اندکی وقفه در وضعیت موجود ایجاد کنند، از جمله توقف صدور قرارداد‌های جدید معدنی، اجرای قرارداد‌های موجود برای حصول اطمینان از پرداخت مالیات‌ها و حق الامتیازها و نظارت بر حمل و نقل مواد معدنی در جاده‌های اصلی و آن سوی مرزها و وضع عوارض اضطراری بر صادرات مواد معدنی.

پیشگفتار

افغانستان از منابع معدنی سرشاری برخوردار است. علاوه بر ذخایر قابل توجه نفت و گاز در شمال (که در این گزارش بحث نشده است) و چند معدن عظیم (معدن مس عینک و معدن آهن جاجیگک که پوشش داده نشده‌اند)، ذخایر متعددی از مواد معدنی در اندازه‌های متوسط و کوچک‌تر مانند سنگ‌های قیمتی (یوپیته زمرد و یاقوت)، طلا، نقره، زغال سنگ، کرومیت، مرمر، گرانیت، تالک و بیشم در آنجا وجود دارند. افغانستان به‌طور منحصر به فردی دارای ذخایر سنگ لاجورد است. لاجورد سنگی نیمه قیمتی است که ماده معدنی خاص این کشور محسوب می‌شود. بهره‌برداری صنفی و صنعتگرانه از منابع معدنی کوچک و پراکنده معمولاً به‌صورت غیررسمی صورت گرفته است. تمرکز این گزارش روی استخراج صنفی معادن نیست. گرچه منابع عظیم دست نخورده باقی مانده‌اند، غارت مواد معدنی از معادن متوسط و کوچک‌تر در سال‌های اخیر افزایش یافته است. طوری که آنچه را که اتفاق افتاده است می‌توان غارت در مقیاس صنعتی نامید. متأسفانه مالیات و حق الامتیاز ناچیزی از این طریق عاید دولت افغانستان می‌شود که برای توسعه ملی منافع چندانی در بر ندارد. مضافاً بر اینکه چنین بهره‌برداری از

بخش اعظم
غارت مواد
معدنی در
مقیاس صنعتی
که در دهه
گذشته افزایش
یافته است
نه از طریق
قاچاق مخفی،
بلکه آشکارا
و در عملیات
معدنی مهم و
باحمل و نقل
قابل مشاهده
مواد معدنی
روی کامیون‌های
بزرگ در طول
بزرگراه‌های
اصلی افغانستان
و در سراسر
مرزهای آن کشور
و بدون نظارت و
کنترل چندانی
از سوی دولت
اتفاق می‌افتد